

Sosiaali- ja
terveysministeriö

HE luonnos sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Virva Juurikkala STM 8.6.2026

Sosiaalihuoltolain muuttaminen

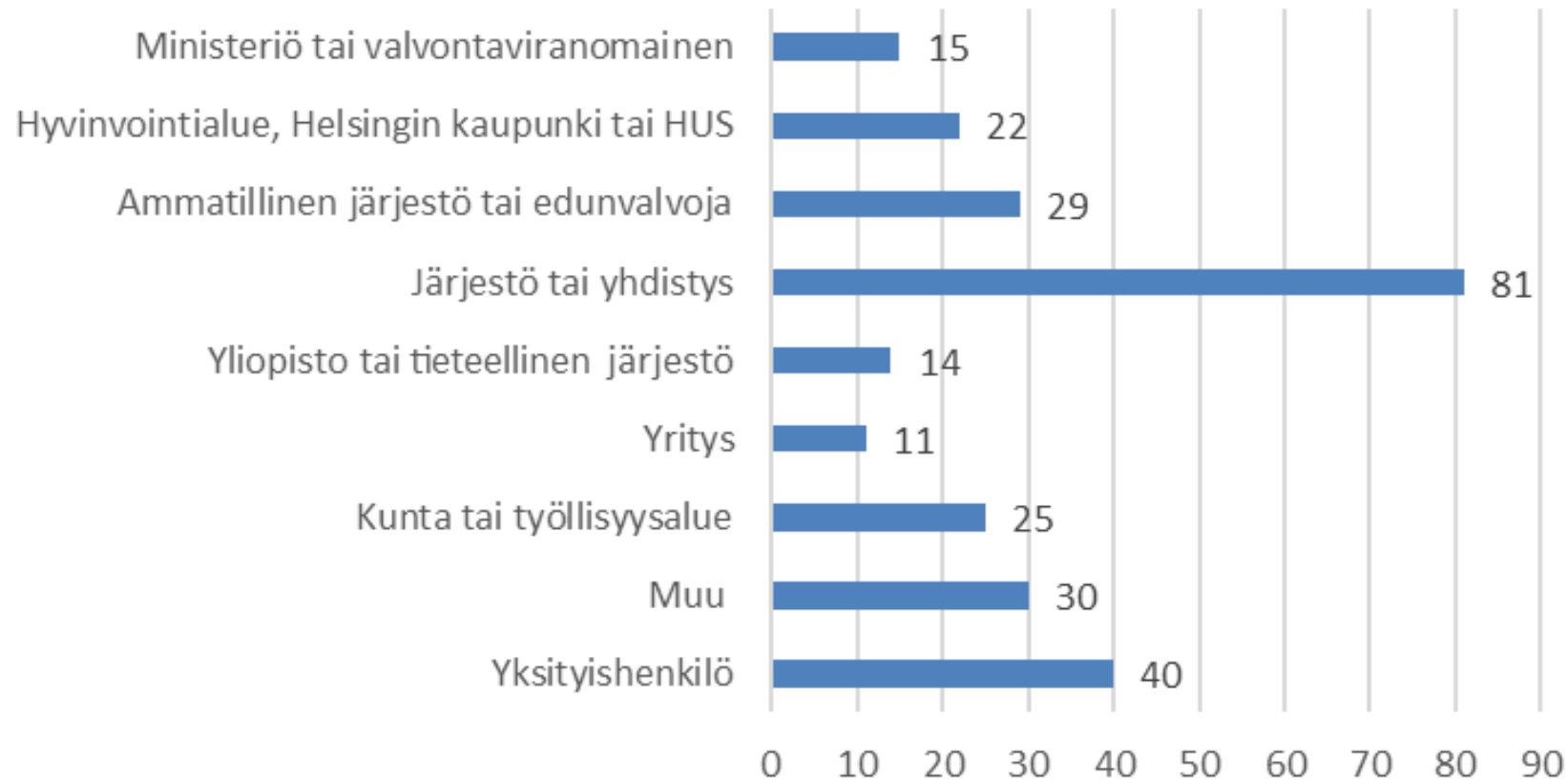
- Taustalla sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen työryhmä.
- Lausuntokierroksella 17.4.-29.5.2026 (ruotsiksi 1.6.2026 asti). Lausuntoja annettiin yhteensä 267 kpl.
- Säästötavoite 100 M€.
- Uudistuksia sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen, tiettyihin palveluihin, sosiaalihuollon toteuttamiseen, asiakastietolakiin ja asiakasmaksuihin.
- Tavoitteena asiakasprosessin sujuvoittaminen, joustavoittaminen, oikea-aikainen tuki ja päällekkäisen työn väheneminen.

Taustatiedot lausunnonantajista

Lausunnonantajat N=267

Yhteenvedoa lausuntopalautteesta 1/5

- Sisällöllisiä **tavoitteita kannatetaan laajasti**. Lähes kaikki lausijat arvioivat kuitenkin säästötavoitteiden olevan ristiriidassa sisällöllisten tavoitteiden kanssa tai jopa vaarantavan niiden toteutumisen.
- Esityksen **säästö- ja henkilöstövähennysehdotuksiin suhtauduttiin erityisen kriittisesti** ja tietopohja sai kritiikkiä.
- Esitykseen liittyy merkittävä riski siitä, että säästötavoitteet johtavat käytännössä palveluihin pääsyn kriteerien kiristymiseen, jolloin palvelujen saatavuus, oikea-aikaisuus ja laatu voivat heikentyä. Kustannuspaine voi ohjata myös kevyempiin ratkaisuihin, kuin mitä asiakkaan aito tuen tarve edellyttäisi.
- Sääntelyn yksityiskohdat, taloudellisten ja muiden vaikutusten arvioinnit nähtiin osin riittämättömäksi ja täsmennystä vaativina.
- Eduskunnan oikeusasiamies toi esiin haavoittuvassa asemassa olevien ja erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden riittävän tuen tarpeen arvioinnin varmistamisen ja sen, että nämä asiakkaat tulevat riittävällä tavalla tunnistetuksi ja, että sääntelyn keinoin varmistetaan, etteivät nämä henkilöt jää vaille välttämätöntä huolenpitoa.
- Oikeuskanslerinviraston mukaan säätämisyjärjestystä tulee täsmentää erityisesti rahoitusperiaatteen (PL 121 §) ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten osalta sekä täsmentää vaikutustenarviota ja yhteisvaikutuksia sekä arvioida perusteellisemmin vaikutusten valvontaa.
- Erityisesti hyvinvointialueet korostivat tarvetta riittävälle siirtymäajalle, vaiheistetulle toimeenpanolle ja valtakunnalliselle ohjaukselle. Sekä toteutumisen ja vaikutusten seurannalle.

Yhteenvedoa lausuntopalautteesta 2/5

- **Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen** keskiöön nostamista ja merkitystä kiitettiin, muutos nähtiin oikean suuntaisena ja tarpeellisena, mutta sen toteuttamiseen tunnistettiin liittyvän riskejä.
 - Ammattihenkilöiden välisen työnjaon epäselvyys, asiakkaan ja työntekijän oikeusturvan heikkeneminen, resurssien riittävyys ja palveluihin pääsyn kynnys.
- **Alkuvaiheen asiakasprosesseihin** esitetty sääntely koettiin oikeansuuntaisena. Kriittiset kohdat liittyvät asiakkuuden alkamishetken täsmentämiseen sekä määräaikojen sisällön ja soveltamisen selkeyteen, joita tulisi kuvata selkeämmin ja täsmällisemmin.
 - Tunnistettiin riski siitä, että muutos voi myös aiheuttaa isoja tietojärjestelmämuutoksia ja -kustannuksia. Lisäksi säätelyyn liittyy tulkinnanvaraisuuksia, jotka voivat johtaa epäyhtenäisiin käytäntöihin eri hyvinvointialueilla.
- **Asiakassuunnitelman** nähdään tukevan asiakkaan kokonaisvaltaista palvelujen yhteensovittamista ja selkeyttävän palveluprosessia. Laatimisvelvollisuuden keventämistä kannatetaan hyvinvointialueilla.
 - Riski suunnitelmien tekemättä jättämiseen kasvaa sääntelyn väljentämisen myötä.
 - Oletettu hallinnollisen työn väheneminen tai siitä syntyvät säästöt nähtiin epärealistisina. Suunnitelman keventäminen ei välttämättä vähennä työmäärää. Lisäksi sen puute voi heikentää asiakkaan oikeusturvaa ja vaikeuttaa suunnitelmallisen työn toteuttamista
- **Omatyöntekijän** nimeämisen kohdentaminen tarpeen mukaan lisää joustavuutta, mutta kriteerit nimeämiselle jäävät epäselviksi.
 - Erityistä tukea tarvitsevalla asiakkaalla tulisi aina olla omatyöntekijä.

Yhteenvetoa lausuntopalautteesta 3/5

- **Perhetyön palvelujen** kokoamista yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi pidettiin perusteltuna, se voi vähentää päällekkäisiä arviointeja, madaltaa palvelujen välisiä raja-aitoja ja helpottaa tuen kohdentamista tarpeen mukaan.
- Samalla koettiin, että sääntely on liian väljä ja jättää liikaa tulkinnanvaraa palvelun sisällöstä, kohderyhmistä, osaamisesta ja käytännön toimeenpanosta. Lausunnoissa korostui epäily, saadaanko palvelu toteutettua alueellisesti yhtenäisesti ja yhdenvertaisesti.
- Kasvatus- ja perheneuvonnan yhdistäminen lapsiperhepalveluun aiheutti runsaasti kritiikkiä ja pelkoja sen lakkaamisesta.
- **Erityistä tukea tarvitsevan lapsen asiakasmitoitus** jakoi näkemyksiä. Osa piti keinona laadun ja oikeusturvan turvaamiseksi. Osa palvelujen joustavaa järjestämistä rajoittavana.
- Mitoitustasoa pidettiin laajasti liian korkeana suhteessa työn vaativuuteen.
- Keskeisenä riskinä pidettiin lapsen edun vaarantumista: jonottaminen ETT asiakkuuteen pääsyyn ja siten tarvittavan tuen viivästyminen.
- Keskeisenä riskinä pidettiin myös mitoituksen toimeenpanon ja sääntelyn soveltamisen vaikeutta.

Yhteenvetoa lausuntopalautteesta 4/5

- **Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun** sisältö, kohderyhmä ja toteuttaminen koettiin epäselväksi. Samalla tuotiin esiin huoli palvelujen saatavuuden ja jatkuvuuden heikkenemisestä lainsäädännön keventyessä.
- VM:n kanta: palvelun velvoittavuus ja sen yhteys sosiaalietuuksiin ja työssäolovelvoitteen täyttämiseen ei samanaikaisesti mahdollista hyvinvointialueiden rahoituksen alentamista sillä perusteella, että palvelun asiakasmäärä laskisi velvoittavuuden poistumisen myötä.
- Useissa työvoimaviranomaisten lausunnoissa tuotiin esiin, että hyvinvointialueen työ- ja toimintakykyä edistävät palvelut ovat jo valmiiksi riittämättömät tarpeeseen nähden.
- Yleisesti **asiakasmaksujen** korottamiseen suhtauduttiin kriittisesti. Keskeisin näkökulma oli, että muutokset kohdistuvat samoihin asiakasryhmiin, joilla on jo ennestään niukasti taloudellista liikkumavaraa.
- Korotukset voivat nostaa palveluihin hakeutumisen tai niiden käyttämisen kynnystä. Pelkona erityisesti kotiin annettavien palvelujen osalta on tarvittavien palveluiden alikäyttö ja lopulta raskaampien ja kalliimpien palveluiden tarve, josta jo nyt on näyttöä.
- Useat lausunnonantajat kritisoivat, että esityksessä ei ole riittävästi arvioitu asiakasmaksumuutoksia yhdessä hallituskaudella tehtyjen muiden maksumuutosten ja säästöjen kanssa.

Yhteenvedoa lausuntopalautteesta 5/5

- Lupa- ja valvontavirasto nosti esiin **valvontalakiin liittyvän yhteensovittamisen sekä vaikutusten arvion täsmentämisen omavalvonnan** ja viranomaisvalvonnan osalta.
- **Kirjaamisen keventämistä** kannatettiin, mutta toisaalta muutoksia pidettiin pieninä ja näennäisinä. Riskeinä asiakkaan ja työntekijän oikeusturvan toteutuminen ja palveluiden jatkuvuus.
- Asiakastietojärjestelmätoimittajien mukaan tietojärjestelmämuutokset ovat aikaa vieviä ja kustannuksiltaan merkittäviä, eikä esityksessä ole riittävästi huomioitu näitä vaikutuksia.
- Kirjaamisen keventäminen ei automaattisesti vähennä järjestelmien vaatimuksia, jos tiedon rakenteisuus, raportointitarpeet ja Kanta-järjestelmään liittyvät rakenteet pysyvät ennallaan.
- **Vaikutusten osalta** useissa lausunnoissa korostui huoli siitä, että uudistus toteutetaan ensisijaisesti säästötavoitteiden näkökulmasta ilman riittävästi arviota vaikutuksista paljon ja pitkäkestoista tukea tarvitseviin asiakkaisiin. Säästöjen toteutumisen aikataulua kyseenalaistettiin.
- Tutkimus- ja kehittämistoimijoiden näkemyksissä korostuu tarve vahvemmalle tietopohjalle ja varovaisemmalle etenemiselle, jotta esityksen tavoitteet eivät vaarannu ja haitalliset vaikutukset voidaan ehkäistä.
- Henkilöstövaikutukset voivat ohjata palvelujen toteutusta käytännössä. Riskinä on, että palveluja priorisoidaan siten, että kevyempiä tukimuotoja korostetaan ja vaativia asiakkuuksia rajataan tiukemmin.

Eteneminen

- Hallitus linjaa etenemisestä kesäkuun aikana.
- Arviointineuvoston käsittelyyn 29.6.2026
- Tavoitteena saada esitys eduskuntaan syyskuussa 2026 (budjettilakiaikataulu) ja
- voimaan pääsääntöisesti 1.7.2027 lukien (rajatuilta osin jo 1.1.2027).

Lisätietoa asiasta

- [Webinaari](#)
- [Lausuntopalvelu](#)
- [Usein kysytyt kysymykset](#)
- [Hanke-ikkuna:](#)
[https://stm.fi/sosiaali- ja-terveyspalvelu-uudistus](https://stm.fi/sosiaali- ja-terveysministerio/terveyspalvelu-uudistus)
- [Työryhmän loppuraportti](#)
- [Alatyöryhmän loppuraportti](#)

Kiitos!